

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinost je moč«.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorli in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zonta 5.«

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Terreste« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

12. september 1683.

(Konec).

Da bi bili Turki zmešnjavo in obup, kateri je vladal na Dunaji, porabili in začeli pravilno obleganje, ter prej ko mogoče naskočili mesto, v malo dneh bili bi v resnici dobili Dunaj v svojo pest. Tako pa so se brez pravega uzroka obotavljali in poveljnik dunajske posadke, hrabri Rüdiger Stahremberg je imel časa dovelj, da popravi in še bolj vtrdi tu in tam uže porušeno obzidje in dobro organizuje odpor proti vsakemu naskoku. Turki so mej tem skoraj ves mesec zgubili in se po 40 dneh komaj toliko približali Lövel-evemu branišču (bastijonu), da so mogli naskakati ga; a vojaki, meščani in študentje so te turške naskoke tako hrabro odbijali, da so morali vsako ped zemlje plačati s stotinami mrtvih in ranjenih, ali pri vsem tem so morali hrabri branitelji 3. septembra 1683 zapustiti branišče, katero so Turki uže 4. septembra s podzemeljskimi minami popolnoma razpršili; prav tako je branišče cesarskega grada (Burgbastei) 6. septembra skoraj popolnoma zrušila močna turška mina. Ker so si torej Turki napravili uže dva vhoda v mesto, moralo bi bilo zdaj mesto pasti, ako bi bil Kara Mustafa zankazal občen naskok, kajti avstrijski vojaki in meščani so bili uže upešani, dunajsko prebivalstvo je trpelo strašnega glada, začela se je tudi kuga, ki je vsak dan pobirala na stotine ljudi, sploh ni bilo več mogoče držati se. Toda nezmožni vezir je pustil stvar iz oka, naskakal je mesto le z 3 do 4000 vojaki, ker se je nadejal, da se Dunajčani sami

udade in da bo potem on sam Dunajčane ropal, namesto da bi jih ropali njega divji vojaki. 11. septembra spuščali so Dunajčani iz stolpa sv. Stefana rakete kot znamenje vojvodu Lotringskemu, da je prišlo do skrajne nevarnosti in da Dunaj pade, ako ne bo najhitreje pomoči. Strašan kamen se je odvalil stiskanim Dunajčanom, ko so zapazili na hribu Kahlenberg pri Dunaju, da jim vojvoda z enakimi raketami odgovarja, da je pomoč uže prav blizu. Vezir je dva meseca uže oblegoval Dunaj, 18 krat so mej tem časom Turki naskočili mesto, a neskrbni in nezmožni Mustafa si je le roke mencial in ni zapazil, da se nedaleč od Dunaja zbira močna vojska, in res je v tem času prišlo vojvodu Lotringskemu, ki je imel še ne 30.000 mož pod svojim poveljem, še drugih 30.000 Nemcev in v zadnjem hipu zedinil se je s to armado tudi Poljski kralj Sobieski z blizo 25.000 mož hrabrih Poljakov. Da bi bil Mustafa poslal proti vojvodu Lotringskemu le 50 do 60.000 mož, ne bi bilo več mogoče to zedinjenje zaveznikov, a sam Bog ga je tako oslepil, da je stal roke križem držé pred Dunajem. Zavezniki so se zedinili, da ima vrhovno povelje nad 80.000 mož broječe armade kralj Sobieski. Akoprem pa je bilo Turkov več nego še enkrat toliko, sklenoli so zavezniki, da se brez odlašanja vržejo na-nje. Na rano jutro 12. septembra, kadar so se uprav prikazali prvi solnčni žarki, bral je po božni kapucin Marco d'Aviano, kateriga je poslal papež k vojski zaveznikov, sveto mašo na vrhu Leopoldovega hriba, kateri stoji mej Kahlenbergom in desnim bregom Donave;

kralj Sobieski sam je mašo služil in po končanej božjej službi pred vso armado svojega sina proklical viteza in to v spomin na najvažnejši dan v njegovem kraljevem življenji. Zdaj so topi petkrat ustrelili v znamenje, da se bitka začne. Kralj Sobieski je svoje vojake po dvakrat vozil okolo Kahlenberga, da je Turke bolj plašil in jim kazal, da ima za seboj močno vojsko. Na desnem krilu so se naprej pomikali Poljaki pod poveljstvom kralja samega, v središču so bili Nemci pod poveljem volilnih knezov bavarskega in saksonskega, levo krilo pa je zasedla avstrijska vojska pod poveljem vojvode Lotringskega. Veliki vezir se je vrgel z večino svojih vojakov z veliko silo na zaveznike, ob enem pa je naprej bombardiral mesto na vso moč. Osoda Dunaja, Avstrije, Nemčije, mogoče vse zapadne Evrope, odločevala se je v tej strašnej bitki. Prvi so prišli s Turki skup Poljaki in sicer pri Neustift-u in Dornbach-u, kder je zapovedoval sam veliki vezir in je okolo sebe zbral janičare in sploh vsa najboljša turška krdela. Strašno je bilo klanje, vojaki so padali na obeh straneh kakor muhe, a hrabri Poljaki so se sicer prav počasi, a vendar pomikali naprej, in okolo poludne so Poljaki uže vrgli nazaj Turke do onkraj gozda pri Dornbachu. Manj odpora je našla avstrijska armada na levem krilu pri Nussdorfu in Heiligenstadt-u blizo Donave; centrum pa je tudi napredoval pri Döblingu. Do četrte ure popoldne so bili Turki potisnjeni nazaj do svojega tabora; branili so junaško to zadnje svoje zavetje, ali tema in hitrost zaveznikov je pomnožila njih obup in ob 7. uri

so zapustili v divjem diru tudi tabor. Nad 10.000 Osmanov je ležalo mrtvih, in ker je vezir moral popustiti ves živež in vse dragocenosti, katere so se nahajale v šatorih tabora, dobili so zavezniki v roke silno bogat plen; tri sto kanonov, 1500 šatorov, 9000 voz z municijo in živežem, vojno denarnico nad 2 milijona goldinarjev, šator vezirjev, ki je bil sam z vsemi dragocenostmi v njem nahajajočimi se, vreden blizo 1 milijon gold., vse skupaj v vrednosti skoraj 10 milijonov gold. prišlo je v roke zaveznikom in ves ta plen so zmagovalci precej mej soboj razdelili. Delež poljskega kralja samega je znašal nad 4 milijone gold., kar je bilo za tiste čase toliko, kakor denes 40 milijonov. Da je nastalo na Dunaju in po vsej Avstriji vsled te zmage nepopisljivo veselje, to si lahko misli vsakdo, posebno če pomisli, kako so Turki po Avstriji divjali; le v letu 1683 so Turki sè seboj iz Avstrije v sužnost odvedli 50.000 otrok, 16.000 mož, 11.000 žen in 15.000 doraslih deklet, vseh stanov, tudi mnogo iz najvišjih aristokratskih družin, potem so neusmiljeno pustošili in naredili škode na milijone in milijone, kajti kamor je stopil Turek, ni leta in leta nič več rastle. Da so bile na Dunaji zbog srečne rešitve velikanske slavnosti, to je umevno. Ljudstvo je zmago nad Turki slavilo par tednov, cesar sam se je zopet vrnil na Dunaj in se tam posebno kralju Sobieskemu zahvalil za najzdatnejšo pomoč; ljudstvo pa je Sobieskega slavilo, kakor od Boga poslanega rešitelja in dekan starodavne cerkve sv. Stefana na Dunaju je v svojej pridigi, v kateri je slavil zmago nad Turki, začel z be-

Podlistek.

Popotna pisma.

(Spisala Antonija Kobler.)

III.

•Kedor je truden,
Naj gre spat,
Jaz pa bom budila,
Ljubega bom čakala,
Pri oknu bom sedela.

Krapina na Hrvaškem 7. avgusta.

Čudite se, kaj ne, da sem iz Štajerske zašel uže na Hrvaško! ne bojte se, nisem prišel iskat zdravja svojim udom, ker so hvala Bogu zdravi. Gredeč z sv. Gore sem videl ter srečaval ljudi peš in na vozeh, ki so hiteli dalje, in na moje prašanje »kam?« odgovarjali so mi prijazno: V Krapino v toplice. Spomnil sem se takoj, da je te daleč znane hrvaške toplice v prejšnjih letih rad obiskoval baron Geba, in da si gotovo tudi letos krepča in mehča otrpnele ude, ako še živi, v Krapinskih toplicah in morebiti je pri njem, kakor vsako leto, hčerka Angelika, moja ljuba izgubljena Angelika.

Da, gospa, znano Vam je, da se toplicenec poprime vsake bilke, katera plava na površju vode, da bi si otel življenje; tako sem se tudi jaz poprijel s pravo obupno blaznostjo misli, da morebiti tukaj najdem njo, po kateri hrepeni moja duša, bolj nego hrepeni jelen po hladnej vodi. Tako sem toraj tukaj, in Vam pišem, od koder, gospa, niste pričakovali od mene lista.

Dospel sem toraj sem v nadi, da najdem morebiti Angeliko, najel sem si sobo, katera ima razgled na prvo stran kopelnega vhoda, da mi je mogoče opazovati vse goste, kateri hodijo notri in ven. Naj prvo sem se okrepčal z jedjo in kupico dobrega vina, potem pa sem legel, da bi se odpočil od daljnega pota, kateri sem prehodil, kakor stoji v programu mojega potovanja: popotuj peš.

Lehko si toraj mislite, da sem bil jako truden, in da sem tudi k malu sladko zaspal. Ko se prebudim, bilo je uže pozno po poldan, solnce je uže zabajalo za goro, prijetni hladni zrak pa je jel objemati zemljo ter vabil prijazno krapinske goste na sprehod pod milo nebo v hladnem večeru. Tudi jaz bi rad zapustil sobo, ter hitel na čisti večerni zrak, toda bil sem vtujen, in noge so me bolele od daljne hoje, sklenol sem toraj, da ostanem v sobi, ter Vam pišem, predraga prijateljica, vse, kar sem videl in opazoval od sv. Gore do sem.

Zrak v sobi pa je bil jako soparen, odprem toraj okno, da bi mi nasproti pihljala čista sapica in mi hladila vroče čelo, pri tem delu pa se sklonem čez okno ozrem se na sprehajalce, kateri so se pod mojim oknom počasi sprehajali in zapazil sem, gospa, mej drugimi mojega znanca barona Geba. — Mislite si, gospa, kako sem bil radostno iznenaden, če prav sem za to sem prišel, da ga najdem in z njim Angeliko. Toda Angelike ni bilo z njim oni večer, in uže sem jel misliti, da sem se morebiti zmotil. Toda ne, osorni mož mi je bil preveč v spominu, da bi ga iz

mej tisoč ljudi ne spoznal, spoznal sem ga, saj se je le malo spremenil, le zdelo se mi je, da mu je obraz še mrzleji, še bolj trd, brata in lasje, uže prej sivi, bili so sedaj popolnoma beli.

Sprehajal se pa vendar ni sam, če tudi Angelike ni bilo pri njem; spremljal ga je mož srednjih let, suhega obraza, temnih brk, navadnih, skoraj mrtvih oči; zdel se mi je človek nepriljuden, poln strasti, in videla se mu je na prvi pogled ista malomarnost, katera je lastna onim, za katere nema svet nič več novega, nič zanimivega; z eno besedo: grof Caprini je človek, ki ni mrzel, ne gorak, ampak ga vsak rad vrže iz ust, po evangeljskih besedah.

Tak se mi je zdel barona Gebata spremljevalec na prvi pogled, in tudi do sedaj še nisem spremenil svojega menenja o njem.

Da nisem bil oni večer, ko sem prvič videl po dolgih letih zopet Geba in njegovega spremljevalca, zmožen Vam pisati, gospa, temu se gotovo ne čudite; tudi danes Vam ne morem družega pisati, nego to, kar mi napolnjuje dušo in srce; da bi Vam kraje opisoval, in njih prebivalce, prosim Vas, gospa, tega nikar ne zahtevajte, ker mi ni mogoče; ves moj svet, o katerem se sučejo moje misli, ves ta svet je in ostane Angelika, za vse drugo ni prostora ni v glavi, ni v srcu.

O vem, gospa, da se togotite, ker sem Vam vendar sveto zagotovil, da Vam vse natanko popišem, vse kraje, katere prehodim, vse ljudi, katere bom videl, pa moj Bog, kakor rad bi Vam ustregel, ne mo-

rem, ker vse mi je izginolo iz glave, ne vem več, kakšni so kraji, jedva to še vem, da ima tukajšnji kmet košuljo čez bele hlače, in da so dekleta jako mična, in imajo sploh črne oči, lepe dolge lase, in vendar še nisem nobene lepše videl, nego je Angelika. — Vsaj meni se tako zdi, da nema nobena lepšega, ne milejšega pogleda od nje, da, Angelika, ona ima edina pogled, kateri mi prodira v dno duše, kateri mi pretresa vse živce, in me navdaje z rajskim veseljem, pa tudi z nepopisljivo žalostjo — da je za me izgubljena — na večno. —

Angelikine oči pa so tudi mile, lepo modre, kakor da bi zrlé v me dve nježni spominčici, kateri se ne morete zbrisati iz spomina; in ako so katerikrat v koga tako ljubo in milo gledale, kakor v me, preverjen sem, da jih mora zmirom videti pred soboj, kakor jih vidim jaz, in mora nehote biti slep in gluha za vse drugo, kar vidi in kar se godi okolo njega.

Se-li torej še čudite, gospa, da sem pozabil na vse drugo? Vam ne morem o krajih družega pisati, nego:

»In kamor se oko ozre,
Povsod se mi nov svet odpre;
Tudi tukaj solnce gre okrog,
Dolino vidim, hrib in log.« itd.

Ali pa je pri nas, v lepej Kranjskej, solnce svetlejšé? naše zvezde milejšé? ali je naš hrib in log zelenjši, nego tukaj? ne vem, jaz nemam za drugo ni misli, ni pogleda, nego za Angeliko. Pa kaj Vam vse to pišem? saj ne poznate bitja, za katero se jaz tako navdušujem, in ne čudim se Vam, da se smehljate, ko čitate

sedmi svetega Janeza Evangelista: »In Bog je poslal človeka, ta se je imenoval Janez«. S tem je hotel reči, da je sam Bog poslal Sobieskega, da kristijanstvo reši turškega jarma. Zgodovina nam vse to bleži in zastoni je vse prizadevanje židovskih listov, da bi otemnili slavo poljskega kralja Sobieskega. Po nekoliko dneh so zavazniki šli za pobitimi Turki, Sobieski jih je zagnal tudi izpred Požuna, in akoprem je turški sultan poslal drugo leto potem novo vojsko in nove vojskovodje in se je stvar plela še skoraj 16 let, to je skoraj do leta 1700, pri vsem tem so Turki od leta do leta bolj zgubljavali tla na Ogerskem. Tako je padla Buda v l. 1686, potem ko so v njej Turki 145 let gospodarili, zopet v cesarske roke; 12. avgusta 1687 je vojvoda Lotrinski Turke pri Mohaču popolnoma pobil prav na tistem kraju, kjer je ogerski kralj Ludevít 160 let poprej zgubil proti Turkom odločilno bitko in življenje. Avstrijska vojska se je odslej vedno manj ali več srečno vojskovala s Turško in Turki so zgubivali vedno več krajev na Ogerskem; leta 1688 so zgubili Erdeljsko in še tisto leto so avstrijski vojaki z naskokom vzeli Belgrad, pravi ključ v Turško državo. A zopet je za malo časa zablesketala turška zvezda. Cesar Leopold je imel posla na Renu proti Francozom, katerih kralj je bil skrivni zaveznik Turkov in zato ni mogel postaviti proti Turkom zadostnega števila vojakov. Starega in fizično in duševno slabega sultana Mohamed-a IV. so odstavili, na njegovo mesto pa postavili njegovega brata Solimana III. Pod njim je turški vojski zapovedoval bolj zmorni vezir Mustafa Köprili iz uže znane slavne rodbine. Ta vezir je začel vojno proti Avstriji z največjo silo in je res zopet Turčiji podvrgel Belgrad in Erdelj. V Belgradu so Turki barbarično posekali vso zajeto avstr. posadko (10.000 mož). A uže leta 1691 je avstrijska vojska pod poveljstvom mejnega grofa Badenskega Turke mej Slankamenom in Petrovaradinom popolnoma potolkla; sam vezir je obležal mrtev in 20.000 Turkov ž njim; a tudi avstrijskih vojakov je padlo nad 12.000, iz česar se more soditi, kako junaško so se bili na obeh straneh. Manj srečni so bili boji avstrijskih čet proti Turkom naslednja leta, dokler se ni pojavil veliki vojskovodja princ Eugen Savojski, kateri je uže pri oproščanju

Dunaja, leta 1683 junaško boril se kakor prostovelec v avstrijske armadi; — on je odločil uže 14 let neprenehoma trajajočo vojno. Leta 1695 je nastopil vlado sultan Mustafa II. in se je sam postavil na čelo svojim vojakom. Leta 1697 je naskočil pri Petrovaradinu dobro zatorjenega princa Eugena; a ker je videl, da nič ne opravi, obrnul se je proti Erdelju, da od tam prodre v gorenjo Ogersko. To je zasledil princ Evgen in se hitro odpotil s svojo vojsko za sovražnikom, ki je uže nekoliko prekoračil reko Tiso in pri Centi je 11. septembra 1697 princ Eugen Turke v velikanski bitki popolnoma pobil. Sultan Mustafa sam je komaj odnesel življenje, avstrijska vojska pa je dobila zopet bogat plen, ki je bil spravljen na 9000 vozeh in 60.000 kamelah, vse skup v vrednosti mnogih milijonov. Vsled te zmage so zapustili Turki Erdeljsko in skoraj vso Ogrsko in sultan je bil primoran sklopiti Karloviški mir leta 1699, vsled katerega je cesar dobil nazaj skoraj vso Ogrsko, Erdelj, Slavonijo, Srem itd. Tako sijajno je cesar Leopold izšel iz 15 let trajajočega hudlega boja; skoraj vsa sedanja Avstrija je bila oproščena najkrutejšega sovraga, ob enem pa je cesar vpokoril tudi uporne Madjare, kateri so od te dobe zgubili vse predpravice in se niso več upali ustavljati Habsburške dinastiji. Princ Eugen in general Laudon sta potem v začetku 18. stoletja še večkrat merila se s turško silo, uzela sta Turkom Belgrad, veščidel Bosne, Albanije, kattere dežele je Avstrija zopet zgubila, dokler so se ustanovile sedanje meje avstrijskega cesarstva.

Pred očmi imajo zdaj naši čitatelji kratek pregled najznamenitejših bojov Turkov in Madjarov proti Habsburški državi, in kaj se jim kaže, ako presojuje vse te istinite dogodbe? Razvidijo, da so bili Slovani v prvej vrsti ono ljudstvo, katero je ohranilo Avstrijo in nekoliko tudi Evropo propada, oziroma turškega barbarstva, da so pa Madjari vedno le Turkom držali roko, da so vsled tega uže večkrat napravili stare privilegije, kattere so jim zagotovili njihovi kralji iz Arpadove, Anjou-ove in habsburške dinastije. A ne le Poljaki, temuč tudi Srbi, Hrvatje in Slovenci in vsi drugi Slovani so dajali največe kontingente avstrijskim vojskovodjem, da so ž njimi pobijali Turke in koliko so pretrpeli vsi južni Slovani od krutosti Turkov,

kolikokrat so ti požigali njihove dežele, skrunili njih device in koliko tisoč slovanskih otrok, starcev, žen in junakov so odpeljali oni v sužnost, kder so vsi ti ubogi ljudje strašno poginoli. In za vse te žrtve za kristijansko civilizacijo nemalej Velikonemci nobene besede, nobene hvale; ampak bi hoteli posnemati Turke in uboge Slované še dalje trpinčiti pod farizejskim geslom napredka in liberalizma. Oni se rogajo sedanjej avstrijske vladi, ker se vsaj nekoliko prizadeva, da se Slovanom le strašno polagoma zgodi pravica, hoteli bi ti novošegni barbari, da se zatró Slovani z še slabšimi sredstvi, nego so jih rabili Turki. A zapomnijo naj si oni in še marsikateri drugi v Avstriji odločujoči krogi, da srca nema za Avstrijo in civilizacijo tisti, ki se z veseljem ne spominja 12. septembra 1683; a da nehvaležen je tisti, kateri ob enem ne priznava Slovanom večjega dela te slave. Gorje pa Avstriji, ako bi nastopila z Velikonemci pot največe nehvaležnosti! To bi bila pot v pogubo!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar je podelil ministru za deželno bran, grofu Welsersheimbu, red železne krone prve vrste.

Cesar je 15. t. m. opoludne na Dunaji odprl razstavo grafičnih umetnosti, ter jo potem natanko ogledal.

Srbski kralj je 16. t. m. prišel na Dunaj, cesar ga je povabil na obed, pri katerem je bil tudi španski kralj, potem srbsko in špansko poslanstvo. Srbskega kralja na Dunaji posebno odlikujejo; pri obedu mu je bil odkazan sedež na cesarjeve desnici. Danes pa sta se oba kralja odpeljala v Homburg k vojaškim vajam.

Srbskemu kralju je naš cesar podelil lastništvo c. k. 97. pešnega polka, ki je v Pulji, in kralj je poslal temu polku telegram, ki se tako-le glasi: Po milosti njegovega veličanstva lastnikom 97. pešpolka imenovan, smatram za prvo i najprijetnejšo dolžnost, pozdraviti nove svoje tovariše. Polku poveljnik, polkovnik Nemčič, se je zahvalil brzojavno: Polk je ponosen, da nosi ime njegovega veličanstva.

Ker je dunajski občinski svet na dvestoletnico osvobojenja mesta Dunaja popolnoma pozabil, namesti nje pa obhajal stavbeno slovesnost, zato se te slovesnosti niso udeležili cislitavski ministri, dvorni krogi, noben general, noben minister skupnih zadev in noben državni dostojanstvenik.

Na Dunaji se je 16. t. m. slovesno odprla prva češka ljudska šola, — in Dunaj se ni še podrl.

Na Dunaji je 17. t. m. 120 delalcev, ki so delali v založnicah »Unionbanke«, odpovedalo delo, ker jim niso hoteli povišati dneve.

Zgornje-avstrijski deželni zbor se je zadnji pondeljek odprl.

Kako svobodoljubni so ustavoverci, kaže zopet to, da je moravski deželni odbor z vsemi glasovi nasproti edinega glasú dr. Šroma zavrgel predlog tega odbornika, naj se petakarjem dovoli volilna pravica.

Gališki deželni zbor se je odprl 15. t. m. Deželni maršal Zyblikievicz je v svojem govoru naglašal, da sedanja sestava deželnega zbora dokazuje napredujočo socijalno zrelost kmetskega ljudstva, ker je mnogo volilnih okrajev kmetskih občin izvolilo poslance, ki so na višjej socijalnej stopnji. Deželni namestnik Zaleski se je gorko spominjal zaslug prejšnjega deželnega namestnika, ter rekel, da bo delal po njegovem vzgledu

in se prizadeval, pridobiti si zaupanje cesarja in dežele. On je poudarjal, da je Galicija, kar je napočila ustavna doba, vsestransko z velikim uspehom napredovala in da bo napredovanje naloga vseh poklicanih krogov.

Na Hrvaškem se je ljudstvo pomirilo, nič več se ne čuje o izgredih.

Vnanje dežele.

Angleški časnik »Standard« poroča, da ste Nemčija in Avstrija sklenoli sklicati kongres, na katerem se bo posvetovalo o splošnem razoroženju in da ste Italija in Španija vdeležstvo uže zagotovile. Da bi to le res bilo!

Iz Cetinja se poroča, da se princ Jurij Karadjordjević poroči s princesinjo Olgo, hčerjo rajnekega črnogorskega kneza, Danila.

V Sofiji se je 17. t. m. odprlo izvenredno sobranje. Knez je v prestolnem govoru hvalil rodoljubje poslancev, ki so bili sklicani, da presodijo in potrdé železniško pogodbo in povračilo troškov Rusiji za zasedenje dežele, ter je dostavil, da bo vedno njegov edini cilj varstvo in neodvisnost Bolgarije.

V Novomoskovskem na Ruskem so bili zadnje dni napadeni židje; Kozaki so mir storili.

Angleški minister Gladstone je prišel 17. t. m. v Kopenhagen, ter je kralj njega i njegovo rodbino na obed povabil.

Poročila iz Pariza trde, da pogajanje francoske vlade s kitajsko zastran Tonkina vspešno napreduje i da se je nadejati, da se povoljno izvrši; angleški časniki pa donajajo nasprotna poročila. Verjetno je, da Angleži ščujejo Kitajce zoper Francoze.

Francozi so 1. septembra v Tonkinu vzeli vtrjeno mesto Daj, ter so se 2. septembra vtaborili v Palani; zgubili so v boju 54 mož, sovražnik pa 1000 mož.

V Kantonu so Kitajci napadli evropsko naselbino, poropali in požgali mnogo zalog; vstal je tudi boj mej njimi in bilo je več ljudi usmrtenih in ranjenih. Povod temu napadu je bil ta, da je nek lukni stražnik ustrelil necega Kitajca. Kitajski vojaki so evropsko naselbino zasedli; vendar vlada velik strah, ker so Kitajci na Evropce zelo razdraženi.

Deželni zbori.

Deželni zbor gorški. V 7. seji, vtorek, 18. t. m. je pred vsem poslanec Rajmund Mohorčić interpeliral vlado zaradi kmetijskega potovalnega učitelja za Primorsko, kateri ne zna slovensko. — Potem je zbor sprejel računsko sklepe štipendijskega in odveznega zaloga za 1882 in proračuna obeh zalogov za leto 1884.

Za kanaliziranje tržiške rovani dovoli zbor podpore 600 glid.

Nadalje je dovolil devetim dijakom višjih šol letno podporo po 80 in 50 glid., in dva je priporočal za deželne štipendije. Prošnja Leopolda Pagona za podporo izročila se je deželnemu odboru.

Pri načrtu postave zastran razdelitve občinskih zemljišč občin Planina, Gorenje Novake in Dolenje Novake je poslanec Povše predlagal, da se pri § 15. v razdelitvi zemljišč katastralne občine Planine izbrše, da imajo občinarji steze in poti 15 let brezplačno po razdeljenih prostorih prepustiti, ampak da mora ta pravica za vselej brezplačno obveljati. S tem dostavkom se sprejme postava za prvo občino, za druge dve občine pa brez vsacega dostavka.

Zadnja točka dnevnega reda je bila »stavbeni red za mesto Gorico«.

Pri §§. 17., 29 in 35. predlaga gosp. dr. Rojc nekatere dostavke, kateri pa ne obveljajo; postava je bila sprejeta z majhnimi popravki poročevalca Gasserja.

Prihodnja seja bo 19. t. m., ob 4. uri popoldne.

Kranjski deželni zbor je pričel 17. t. m. zopet svoje zborovanje.

Predsedoval je deželni glavar grof Thurn. Spominjal se je v nagovoru veselega dogodka v cesarske rodbini, ter naznanil, da je deželni odbor pri tej priliki sporočil

moj list; pa ne bojte se, Vaš smehljaj me nikakor ne žali, jaz se ne jezim, le smijajte se, umeti me tako ne morete, še manj pa z menoj čutiti; čutiti bi le mogli z menoj, ako bi bili kedaj v življenju tako ljubili, kakor ljubim jaz; tega pa niste, ali pa ste brez boja dosegli, kar ste želeli, in Vam se ni bilo treba odrekati ljubečemu bitju, torej ne morete umeti, kaj je brez upa ljubezen.

Ako bi nje ne bil zopet videl po dolgih letih, ko se mi je uže skoraj zacelila rana, le zvedel bi bil, da je omožena, pozabil bi njo morebiti bil, in bi bil živel zopet mej drugimi ljudmi, sedaj pa, ko sem videl, da si omožena, in vendar nesrečna, da ako tudi družemu žena, vendar ni pozabila mene, ter mi v srcu vedno zvesta ostala; duha ne more nobena sila razvojiti tako neusmiljeno, kakor je razvojila najini bitji. Neusmiljena osoda je mej nama naredila globoko brezdno, katerega ne moreva prekoračiti, da bi drug družega ne potegnola s seboj v brezno sramote. — Tako morava živeti, videti se vsak dan, biti preverjena o gorečej ljubezni, in vendar brez upa v prihodnost!

O, jaz dobro vem, kaj mi odgovorite. Vi poročete: »Beži, vrni se urno zopet mej svoje prijatelje in znance!«

Toda jaz ne morem, priklenen sem tu na močno verigo; ker moja najboljša prijateljica, najboljša znanka je Angelika, ona pa je srečna, da sem jaz tukaj; in jaz? da, jaz sem srečen, presrečen, in vendar, kaj mi je ta sreča brez upa? Ako bi bila Angelika umrla, molil bi na njenem grobu — in bil bi zadovoljin, ako

bi tudi mene zagnola bela smrt z mrtvaškim prtom. Ako bi se bila omožila iz ljubezni do svojega sopraga, in bila srečna na njegovej strani, jaz bi jej ne zavidal sreče, sicer bi bil ožaljen, a vendar niren, v zavesti, da je ona srečna in zadovoljna.

Kaj pa sedaj, ali naj se jezim ali žalujem? ali naj od veselja vriskam, da me še vedno tako ljubi, kakor me je nekdanj ljubila? Ali naj točim solze, da je za me izgubljena, da je žena možu, katerega ne ljubim in ga ne more ljubiti, in da tudi on nje ne ljubi, ker je človek preveč samoljubne narave, da bi mogel na svetu še kaj drugega ljubiti, razen sebe? Srečen in nesrečen sem ob enem, vem, da je vsa ljubezen brez vspeha, Angelika me sedaj vstrajno ne more več osrečiti, vem: kolikor dalje ostanem tukaj, toliko nesrečniši in uničen se moram povrniti nazaj, in vendar ne morem drugače, kakor biti tukaj, uživati srečo njene navzočnosti saj toliko časa, kolikor mogoče. Jaz sem pre slab, pa tudi nečem se odtegniti sladkej in srečnej sedajnosti, katera me je s čarobno močjo objela, ter me ne pušča do nobenih misli, do nobenega spoznanja. Jaz živim kakor v sanjah, ob, da bi le dolgo trajal! Po določni barona bodo še ves mesec avgust tukaj, in tudi september, ako bo lep, potem pa se tudi jaz povrnem nazaj, za ta čas pa imam i tako odpust.

Konečno pa naj Vam še, draga prijateljica, popišem, kako sem se sešel z Angeliko; vem, da Vas to zanimiva, ker ženska ste dovolj, da ste tudi radovedni. (Konec prih.)

